

***KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
MESTA KROMPACHY
2021 - 2025***

Príhovor primátorky mesta Krompachy

Úvod

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

- 1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb
- 1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov
2. Analýza demografických údajov a sociálnej situácie
 - 2.1. Obyvateľstvo
 - 2.2. Školstvo
 - 2.3. Služby
 - 2.4. Nezamestnanosť
3. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb
 - 3.1. Sociálne znevýhodnené skupiny
Seniori
Nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním
Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
Zdravotné postihnutí
Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.
4. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb
 - 4.1. SWOT analýza v sociálnej oblasti
5. Určenie cieľov a priorit rozvoja sociálnych služieb mesta
- 5.1. Priority rozvoja sociálnych služieb mesta
6. Časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb
- 6.1. Finančné podmienky
7. Spôsob vyhodnocovania komunitného plánu sociálnych služieb
8. Podmienky, spôsob zmeny a aktualizácie KPSS
9. Súlad poskytovania sociálnych služieb

Záver

Prílohy

Použitá literatúra

- Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb – Woleková - Mezianová, SOCIA
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Štatistický úrad www.sodb.infostat.sk
- Webové sídlo mesta Krompachy www.krompachy.sk
- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ Programové vyhlásenie vlády
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky
- Revidovaný národný akčný plán
Dekády začleňovania rómskej populácie
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb

Príhovor primátorky mesta Krompachy

Vážení občania,

prihováram sa k Vám aj touto cestou a to predstavením Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Krompachy, ktorý bol spracovaný v tomto roku v zmysle Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, ktorý je platný od 1.1.2009. Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali špecifikám nášho mesta a potrebám našich občanov. Našou snahou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Vďaka komunitnému plánu sa nám bude darit' adresnejšie a efektívnejšie využívať finančie mestského rozpočtu pre skvalitnenie sociálnych služieb tam, kde je to potrebné a dôležité. Dokument je podkladom nielen pre odborníkov, ale pre všetkých obyvateľov mesta.

Preto všetkým realizátorom a poskytovateľom sociálnych služieb želám veľa úspechov pri mobilizácii zdrojov v meste a naplnenie spoločne plánovaných zámerov.

***Ing. Iveta Rušinová
primátorka mesta***

Úvod

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojovým procesom, ktorý si vyžaduje pulz doby. V tejto súvislosti sa do praxe zavádza aj pojem „komunitné plánovanie“, hoci jeho obsah rozhodne nie je novinkou.

Zmyslom komunitného plánovania je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom. Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov mesta a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Komunitný plán mesta sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Stratégia rozvoja sociálnych služieb mesta v predpokladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívnej zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť mesta a prioritne podporuje rozvoj:

- zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- komunitných a terénnych služieb,
- sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách

Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov mesta a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v meste, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity mesta.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nočňaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ľažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovršenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprevodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. podporné služby (odlľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyšej úrovne a to:

Národné priority rozvoja sociálnych služieb

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky

Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

Národná stratégia zamestnanosti

Stratégia SR pre integráciu Rómov

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb KSK

Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov

Zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Štát priamo v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorit rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálno technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorit Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Jedným z prierezových princípov národných priorit je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurateľy a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Miestna legislatíva

- všeobecné záväzné nariadenia mesta, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky
- zásady poskytovania finančnej a sociálnej pomoci

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona 448/2008 Z.z. – Pôsobnosť obce:

Obec

- a) vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu
 - v zariadení pre seniorov
 - v zariadení opatrovateľskej služby
 - v dennom stacionári
 - v odkázanosti na opatrovateľskú službu
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahární, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osobe pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,

- l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osobe pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osobe pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
 - p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
 - q) vedie evidenciu
1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
 - s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
 - t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
 - u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),
 - v) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

V ustanoveniach § 82 a § 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy mesta v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

- Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.
- Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
- Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorími sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti....

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 83

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

- (1) Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci
 - a) s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode,
 - b) s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.
- (2) Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb v územnom obvode.

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahujú najmä:

- a) analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce,
- b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cielových skupín v územnom obvode obce,
- c) analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce,
- d) určenie cielov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cielových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druholoch zariadení v územnom obvode obce,
- e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druholoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb,
- f) spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb,
- g) podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- a. posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce
- b. predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín opäť vtiahnut' do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji

Obec schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v meste alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Mesto utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, mesto, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Účastníci komunitného plánu sociálnych služieb.

Na trhu sociálnych služieb sa podieľajú traja aktéri – užívateľ, poskytovateľ a objednávateľ. Tieto tri skupiny sa sústavne a priebežne schádzajú a rokujú spolu o dohode, ako čo najlepšie naplniť predstavy a požiadavky každého z nich.

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

- a. verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok
- b. neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia,...

Objednávateľ /žiadateľ/ sociálnej služby

Osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb

Obec a vyšší územný celok - subjekt, kompetencií ktorého je sociálna služba

Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmierenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie
- prevenciu sociálneho vylúčenia

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomicke podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypoteckárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu najomných bytov pre verejný najomný sektor budú nadálej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:
 - občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
 - ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
 - mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
 - starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohodetné rodiny,
 - občania marginalizovanej rómskej komunity.
2. marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najme v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej nádzii, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohodetné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.

Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdza

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatou dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcim súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky často krát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu.

Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov účinnosťou od 1. 7. 2020.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré s ním spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie
- základné vybavenie domácnosti
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa
- na mimoriadne liečebné náklady

túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách.

2. Analýza demografických údajov a sociálnej situácie

Základnou úlohou mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity mesta je PHSR mesta.

PHSR mesta Krompachy deklaruje rozšírenú víziu mesta takto:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta je rozvojovým dokumentom, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limit a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHSR môže v meste Krompachy napomôcť k zlepšeniu vybavenosti mesta základnou infraštruktúrou, povzbudaniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v meste, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených PHSR generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávnosti.

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, stým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov
- zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1.júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

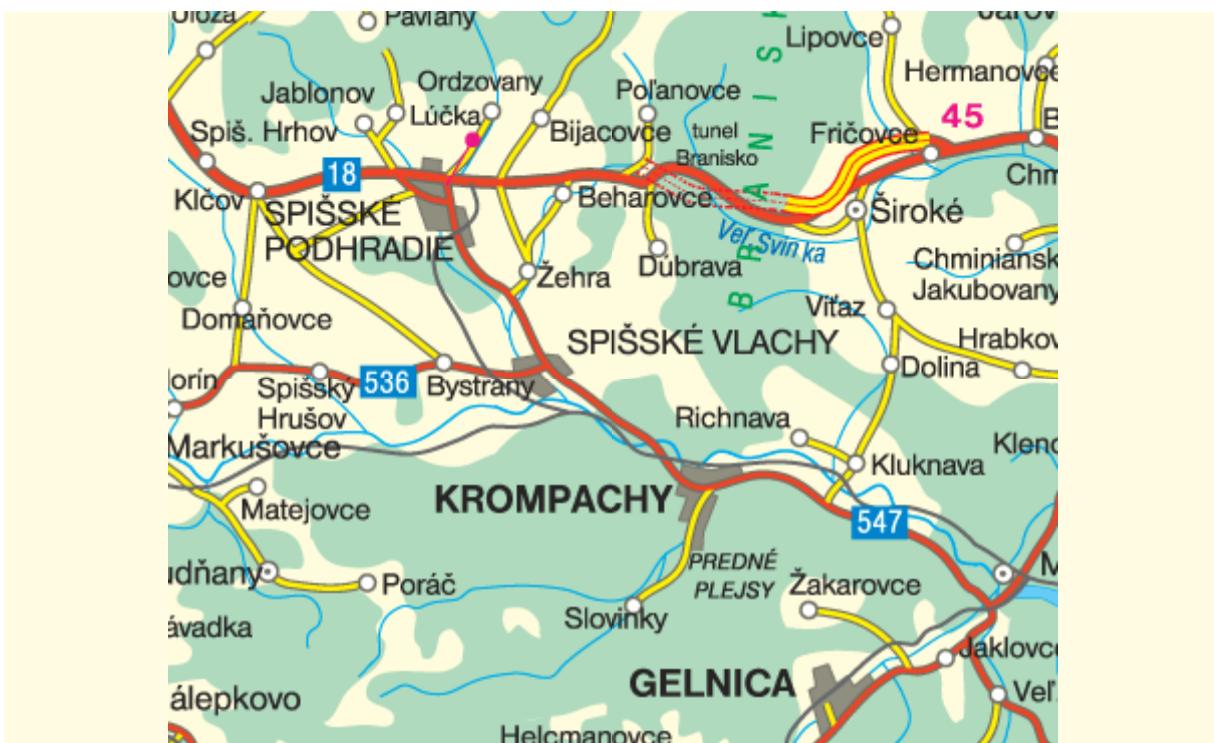
Politické faktory určuje parlament a vláda zákonomi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením

Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektivitu poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku. Vláda SR schválila dňa 30. 11. 2011 Stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej len „Stratégia DI“). Slovenská republika sa týmto dokumentom hlási k celosvetovému trendu systematického odstraňovania dôsledkov dlhodobo uplatňovaného, ale už historicky prekonaného modelu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť v špecializovaných zariadeniach, menovite detí v náhradnej starostlivosti a ľudí so zdravotným postihnutím, seniorov, a jeho nahradenie alternatívnym modelom služieb a opatrení, svojím charakterom čo najviac podobným podmienkam bežného života.

Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnom záujme. Dňa 14. 12. 2012 bol schválený Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb. Vypracovanie Národného akčného plánu DI je jednou zo základných úloh Stratégie DI. Národný akčný plán DI predstavuje základný plánovací dokument Stratégie DI v oblasti prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb v Slovenskej republike.

Poloha mesta:

Mesto Krompachy leží v dolinách Hornádu a jeho pravostranného prítoku Slovinka na styku Slovenského Rudohoria s Braniskom. Ich pretiahnuté chrby, dosahujúce výšku 600- 900 m, skláňajú sa do doliny Hornádu. Celková výmera územia mesta je 3 101 ha. Intravilán mesta leží v nadmorskej výške od 370 m n. m. – do 926 m n. m., stred mesta vo výške 379 m n. m., územie sa zaraďuje do klimaticky mierne teplej až mierne chladnej oblasti, mierne vlhkej klímy, s inverziou teplôt. Členitý povrch chotára tvoria pruhy zlepencov mladších prvohôr s vápencami a horninami rakenskej fylito-diabázovej série starších prvohôr. Priemerná ročná teplota je okolo 6 °C, ročný úhrn zrážok 650- 700 mm. Väčšinu chotára pokrývajú smrekové lesy. Prevládajú lesné pôdy, na úzkom pruhu nivy nivné. V doline Slovinky boli bane na med. Chotár mesta sa využíva na polnohospodárske a taktiež na turistické a rekreačné účely.

Poloha mesta je veľmi výhodná vzhľadom na to, že mesto sa nachádza turisticky vyhľadávanom mieste, s vybudovanou infraštruktúrou preto je možné ju považovať za mesto s veľkým potenciálom rozvoja, rekreácie a agroturistiky. Mesto Krompachy je súčasťou okresu Spišská Nová Ves, je členom regiónu „Spiš“ a územne patrí do Košického samosprávneho kraja.

Vznik mesta:

Krompachy sa spomína od roku 1246 ako Krumpach, z roku 1273 ako Krompach, z roku 1282 ako Kurumpah, z roku 1285 ako Karampha, Karumpha, z roku 1304 ako Chrompach, z roku 1773 ako Krompachj, maďarsky Krompach, Korompa, nemecky Krompach. Čažilo sa tu zlato, striebro a med'. Obec patrila Richnavskému hradnému panstvu, v 16. storočí Thurzovcom, od roku 1693 Csákyovcom. V 18. storočí sa Krompachy uvádzajú ako banské mestečko s baňami na železnú rudu a trhoviskom. V roku 1804 tu postavili železiareň s vysokou pecou a skujňovacou vyhňou. Krompašská železničná spoločnosť v rokoch 1840-1851 podnik zmodernizovala. V roku 1831 boli Krompachy jedným zo stredísk východoslovenského roľníckeho povstania. Zo železiarne Stará maša, v roku 1887 odkúpenej Pohornádzkou železiarňou, vznikli najväčšie železiarne na území Slovenska, dobudované v rokoch 1897-1898. V roku 1900 sa majiteľom továrne stala Rimavsko-muránsko-šalgotarjánska spoločnosť. Zamestnávala vyše 3000 ľudí, vybudovala elektráreň, oceliareň a 6 martinských pecí. Krompachy sa stali jedným z centier revolučného robotníckeho hnutia. Obyvatelia sa aktívne zúčastnili protifašistického boja (štrajky v rokoch 1940, 1941) a SNP. Krompachy boli 25. 1. 1945 osloboodené. Po osloboodení bola obnovená výroba mediarskom podniku, vybudované závody a elektrárne. Počet obyvateľov vzrástol v rokoch 1948-1961 takmer na dvojnásobok. Krompachy majú priznaný štatút mesta.

Charakter zloženia obyvateľstva prešiel početnými zmenami zapríčinenými osídľovaním v krízových rokoch.

2.1. *Obyvateľstvo*

V meste Krompachy podľa posledných údajov k 31. 12. 2019 býva 8 768 obyvateľov. Štatistické údaje o vývoji počtu obyvateľov nám ukazujú že nárast obyvateľstva sa mení rozvojom hospodárstva v regióne a v poslednej dobe badať po náraste ustálenie počtu obyvateľstva. Podrobnejší vývoj obyvateľov mesta ukazuje tabuľka č.2.

Obyvatelia mesta: národnostne dominantné mesto – 84,24 % slovenská národnosť, ďalej národnosť česká 0,33 %, polská 0,13 %, rusínska 0,12 % a iná a nezistená 13,59 %. Rómsku komunitu (1,59 %) je ľahké štatisticky vykázať, napokoľko sa hlási bud' k slovenskej alebo inej národnosti. Údaj o trvale prihlásených Rómov z mestského úradu hovorí o 28,50 % podiele rómskeho etnika v meste. Obyvatelia mesta boli v minulosti prevažne robotníci v priemysle v menšej miere poľnohospodári a remeselníci. Podľa ŠÚ 2019 v meste žilo 8 768 obyvateľov, z toho 4 457 žien (50,83%) a 4 311 mužov (49,17%).

Tabuľka č. 1 Obyvateľstvo podľa vekovej štruktúry

Vek	Počet	% zastúpenia
0 – 14	1 858	21,77 %
15- 60 muži	2 690	
15- 59 ženy	2 634	59,50 %
60 – viac	1 765	19,73 %
SPOLU:	8 947	100,00 %

Index starnutia: 95,00

Zdroj: ŠÚ SR 2019

Tabuľka č. 2 Vývoj počtu obyvateľov mesta Krompachy

Rok	Počet obyvateľov	Index starnutia
1991	8 252	39,82
2001	8 812	55,27
2010	8 949	79,08
2011	8 758	
2018	9 005	92,60
2019	8 947	95,00

Zdroj: sodb.infostat.sk

Kvôli porovnatelnosti údaje sú počítané bilančnou metódou.

Vplyv demografického vývoja na vekové zloženie obyvateľstva v sledovaných skupinách sa od celorepublikového priemeru odlišuje. Vekové zloženie obyvateľstva SR sa za posledných 10 rokov sa zmenilo, proces starnutia sa zintenzívnil.

Ked' porovnáme vekovú štruktúru obyvateľstva v meste za posledné roky tak vidíme, že index starnutia v posledných rokoch vďaka postupnému nárastu obyvateľstva má vyrovnaný stav a nárast počtu poproductívneho obyvateľstva nie je taký rýchly ako u iných miest mimo Košického samosprávneho kraja.

Je všeobecne známe, že rómske obyvateľstvo sa lísi od nerómskeho svojim spôsobom života, životnej a vzdelanostnej úrovňou, ako aj reprodukčným správaním. Na druhej strane Rómovia zdôaleka nie sú homogénnou skupinou. Stále významnejším diferenciačným faktorom sa stáva stupeň integrácie resp. segregácie. V dôsledku rozdielneho demografického správania sú prírastky rómskeho obyvateľstva výšie, ako prírastky nerómskeho obyvateľstva. Rómska reprodukcia sa spomaľuje, preto aj prírastky obyvateľstva sa budú znižovať a v priebehu 20 rokov by nemal byť výraznejší rozdiel vo vývoji rómskeho a nerómskeho obyvateľstva.

I napriek týmto skutočnostiam štruktúra obyvateľstva v meste v dôsledku očakávanému stagnáciu počtu obyvateľov predprodukčnom veku oproti nárastu poproductívnym v blízkej budúcnosti prinesie aj demografický problém prestarnutie obyvateľstva a problém v sociálnej starostlivosti obyvateľstva.

Kvôli očakávanému nárastu poproductívneho obyvateľstva a potrebe sociálnej služby pre rómsku komunitu treba uvažovať o doplnení vhodnej formy poskytovania sociálnej služby v obci. Vhodnou alternatívou do budúcnosti môže byť zabezpečenie permanentného poskytovania opatrovateľskej služby a stravovania. Pre rómsku komunitu treba zabezpečiť permanentné poskytovanie sociálnej služby v Komunitnom centre spojené s ďalšími sociálnymi službami krízovej intervencie a podpornými službami. Treba preskúmať možnosť a potrebu poskytovania ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári. Všetky sociálne služby poskytovať a zabezpečovať zretel'om na zotrvanie prijímateľov v domácom prostredí, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cielovej skupiny. Nakol'ko finančné možnosti mesta sú obmedzené, mesto podporuje prípadnú snahu subjektov poskytujúcich sociálne služby na zabezpečenie potrebných služieb pre mesto.

2.2. Školstvo

V meste Krompachy v rámci kompetencie sa nachádzajú výchovné zariadenia Materská škola a Základná škola. Školská výchova podľa dostupných údajov sa traduje už od prvej polovice 16. storočia.

Základná škola

Základné školy s celodennou prevádzkou boli odovzdané do zriaďovateľskej právomoci mesta v roku 2002. V územnom obvode mesta sa nachádzajú 3 základné školy a 1 špeciálna základná škola, ktorej je zriaďovateľom Okresný úrad Košice – odbor školstva. Oficiálne názvy škôl sú Základná škola Zemanská, ZŠ s MŠ Maurerova, ZŠ s MŠ SNP. Výchovno-vzdelávací proces prebieha podľa platných učebných osnov a štandardov jednotlivých predmetov na I. stupni podľa základného variantu a štátneho vzdelávacieho programu I. stupňa základnej školy ISCED1. na II. stupni podľa druhého variantu učebných plánov a štátneho vzdelávacieho programu II. stupňa základnej školy ISCED2. Prevádzka škôl je jednozmenňá, popoludní prebieha výchovno-vzdelávacia činnosť v oddelení ŠKD, záujmová činnosť a organizované aktivity rôzneho charakteru. Žiaci majú zabezpečenú teplú stravu zo Školskej jedálne. V rámci mimoškolských aktivít existuje školský klub detí, ktorý ponúka jej členom rôzne formy trávenia voľného času. Školy využívajú internet a informačné a komunikačné technológie. Školy sa úspešne uchádzajú o rôzne projekty na získanie finančných prostriedkov na zvýšenie kvality výchovy, čo sa odzrkadľuje na úspešnosti žiakov na rôznych súťažiach a olympiádach. V súčasnosti vo výchovno-vzdelávacom procese integrácia detí a žiakov prebieha s pomocou asistentov učiteľa pre deti so zdravotným znevýhodnením a zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Počet žiakov v roku 2020 bol celkovo 639.

Materská škola

Pre deti predškolského veku je zabezpečená celodenná starostlivosť v meste dvoch materských školách. V materských školách pracujú kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, ktorí pripravujú pre deti bohatý edukačný program. Budovy materských škôl sú umiestnené v areály s dostatkom zelene, ideálne pre celodenný pobyt detí. V materských školách deti majú zabezpečenú teplú stravu. Materské školy navštevujú deti vo veku od 3 - do 6 rokov.

Počet detí v materských školách v roku 2020 celkovo bol 167.

Zo sociálneho hľadiska existencia pedagogického dozoru v meste kladne vplýva na dospievajúcu mládež.

2.3. *Služby*

V meste je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území mesta značne vplýva na finančné možnosti mesta a obyvateľstva. Všetky podnikateľské subjekty pôsobia na komerčnej báze. Niektorí podnikatelia majú len sídlo v meste a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo mesta.

Miera ekonomickej aktivity v meste je okolo 44 %, časť obyvateľstva je napojená na štátne sociálne dávky. Narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami. Vyše 70 % ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádza za prácou mimo mesta. Chýbajú možnosti zamestnávať obyvateľov s najnižším vzdelaním.

Zdravotníctvo, kultúra, šport

Spoločenský život je veľmi aktívny, na ktorom sa zúčastnia vekové kategórie od detí po seniori. Zoznam spoločenských organizácií: Poľovnícke združenie, Folklórna skupina Krompašan, DFS Krompašanček, Športové kluby, SZZP, Matica Slovenská, klub mažoretiek ASK, SZPB, FK Pokrok SEZ, Dychová hudba, Jednota dôchodcov Slovenska, Únia žien, Spevácky zbor Cantica Christiana, ...

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity – Detské ihrisko, športové ihrisko, viacúčelové ihrisko, športová hala, futbal, basketbal, hokej, tenis, stolný tenis, turistika, cykloturistika, Majstrovstvá Slovenska v krátkom duatlone, možnosti pre poľovníctvo ...

Kultúrne zariadenia a aktivity – Knižnica, Dom kultúry.

Spomienkové stretnutie pri príležitosti Oslobodenia Krompáčov, Pankuškové fašiangy, Výročie Krompašskej vzbury, Deň Rómov, Stavanie mája, Oslavy Sviatku práce, Deň matiek, Deň víťazstva nad fašizmom, Festival tanca, Deň detí, Medzinárodné majstrovstvá vo varení a jedení halušiek, Do neba fest, Dni mesta a Krompašský jarmok, Úcta k starším, Mikulášske predstavenie, Vianočné trhy, Vianočný koncert ZUŠ, Literárna súťaž „Zo šuflíka“, Silvester... V meste je zdravotné stredisko s lekárňou. Revitalizácia mesta je dokončená. V meste funguje Mestská polícia.

Mesto o dianí v meste informuje obyvateľstvo a širokú verejnosť prostredníctvom mesačníka „Krompašský spravodajca“ a na svojom webovom sídle www.krompachy.sk.

V meste sú vytvorené podmienky na uskutočnenie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom i turistom ideálne podmienky na stretnutie sa pri rôznych príležitostach a prostredie pre trávenie voľného času.

2.4. Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, dochádzajú denne za prácou v službách a v poľnohospodárstve.

Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Každá inštitúcia si viedie svoju vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Mesto nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý viedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí.

Skrytú nezamestnanosť, t. j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie, alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistíť. Taktiež počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej nôdze.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.

Z dostupných informácií bol zostavený prehľad o miere nezamestnaných :

<u>Rok:</u>	<u>Miera nezamestnaných:</u>
2001	16,01 %
2011	10,94 %
2018	10,00 %
2019	10,00 %

ÚPSVaR Spišská Nová Ves

Uvedené údaje odzrkadľujú odliv obyvateľstva za prácou z územia. Vyše 70 % ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádza za prácou mimo mesto. Počet uchádzačov sa bude pravdepodobne ešte zvyšovať z dôvodu redukovania prevádzok nielen v meste, ale aj v širokom okolí. V dôsledku tejto skutočnosti mesto zaznamenáva nepriaznivý trend vo vývoji ekonomiky a preto by mal podporovať aktivity podnikateľského sektora pri vytvorení nových pracovných miest.

3. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Východiskom k spracovaniu analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb boli dostupné údaje v územnom obvode obce, získané osobným, telefonickým a elektronickým kontaktom s poskytovateľmi sociálnych služieb od Úradu práce sociálnych vecí a rodiny. Sociálna služba môže byť poskytovaná ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava. V zmysle zákona o sociálnych službách má poskytovanie sociálnych služieb v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou. Z uvedeného dôvodu sa kladie a aj v budúcnosti bude klásť dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je aj v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2015 – 2020. Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou mesta.

Sociálne služby podľa druhu sú:

- Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach.
- Sociálne služby na podporu rodiny s detmi.
- Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ľažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovršenia dôchodkového veku.
- Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.
- Podporné služby.
- Sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

V meste pôsobia 2 zariadenia sociálnych služieb, v ktorom je možné zabezpečiť sociálnu službu odkázaným ambulantnou a terénnou formou pre MRK, a to v komunitnom centre. Mesto je zriadovateľom a prevádzkovateľom nocľahárne, ktorá sídli v Zariadení sociálnych služieb „Maška“. Najbližšie sociálne zariadenie s pobytovou formou slúžiace pre potreby seniorov sa nachádza v Spišskej Novej Vsi a v Gelnici, kde je možnosť zabezpečiť potrebné sociálne služby – zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby. Opatrovateľská služba je v prevádzke ako aj sociálne služby krízovej intervencie ako terénna sociálna práca a ďalšie podporné sociálne služby ako Práčovňa a Požičiavanie pomôcok. Na koordináciu sociálnej služby mesto má vytvorenú funkciu sociálneho pracovníka – na posúdenie problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. V poslednej dobe badať ľažkosti s umiestnením odkázaných na pomoc v zariadeniach. Je nevyhnutné vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby mesta a regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí alebo s tretím sektorm, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v meste. Preto mesto podporuje aktivity subjektov na vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby mesta a regiónu. Vhodnou alternatívou do budúcnosti môže byť zabezpečenie permanentnej opatrovateľskej služby a stravovania. Pre rómsku komunitu treba zabezpečiť permanentné poskytovanie sociálnej služby v Komunitnom centre spojené s ďalšími sociálnymi službami krízovej intervencie a podpornými službami. Všetky sociálne služby poskytovať a zabezpečovať zreteľom na zotrvanie prijímateľov v domácom prostredí, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny. Treba preskúmať možnosť a potrebu poskytovania ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári.

Nakoľko finančné možnosti mesta sú obmedzené, mesto podporuje prípadnú snahu subjektov poskytujúcich sociálne služby na zabezpečenie potrebných služieb pre mesto.

Mesto poskytuje najmä tieto sociálne služby v sociálnej oblasti:

- Opatrovateľská služba
- Terénnna služba krízovej intervencie
- Komunitné centrum
- Denné centrum seniorov
- Nocľaháreň
- Práčovňa
- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom)
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok
- návštevy jubilujúcich starších občanov (narodeniny, výročia svadby)
- stretnutia dôchodcov
- pomoc v krízových situáciach (živelná pohroma, rodinná tragédia....)
- poskytovanie finančnej podpory odkázaným
- finančný príspevok na stravovanie dôchodcov

Mesto v prípade potreby podporuje poskytovanie sociálnych služieb s verejnými a neverejnými poskytovateľmi pre potreby mesta na základe zmluvy s poskytovateľom.

3.1. Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Celkový počet obyvateľov komunity má trvale klesajúcu tendenciu, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia, tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb.

Veková štruktúra, ktorá je súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoc pri sebaobsluhe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním
- c) deti a mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
- d) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- e) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Mesto sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

SENIORI

Identifikácia problémov:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc
- osamelí seniori so zdravotnými problémami
- nie je vyriešená bezbariérovosť v meste
- nedostatočné finančné krytie sociálnych služieb
- chýba ambulantná sociálna služba v dennom stacionári

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predĺžovanie individuálneho aj priemerného veku
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomicke zmeny
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu náрастu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Podľa údajov ŠÚ SR máme k dispozícii tieto údaje:

Počet obyvateľov	predprod. vek/%	produktívny vek/%	poproduk. vek/%
2001/ 8 812	2 012/22,83%	5 688/64,55%	1 112/12,62%
2010/ 8 949	1 798/20,09%	5 729/64,02%	1 422/15,89%
2019/ 8 847	1 858/21,77%	5 324/59,50%	1 765/19,73%

Zdroj: sodb.infostat.sk

Občania nad 60 rokov tvoria necelých 20 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že ide o skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že podiel ľudí predprodukívneho veku stagnuje a podiel poproduktívneho obyvateľstva narastá. Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu v blízkej budúcnosti permanentne potrebovať 35 – 50 obyvateľov a umiestnenie v sociálnom zariadení 20 osôb.

Mesto vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť členov klubu dôchodcov v Dennom centre, ktorá organizuje pre seniorov kultúrno-spoločenské aktivity v meste. Počet členov seniorskej organizácie je 105. Svojou aktivitou inšpiruje mladšiu generáciu v meste. Finančná podpora z rozpočtu mesta je približne 10 230 € ročne.

Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy pod reg. č. 142/2010 – OSV/5.

Terénnna opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite meste pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah ich poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitované chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Presný počet prijímateľov je v závislosti od požiadaviek

obyvateľov mesta. Poskytovanie terénej opatrovateľskej služby v súčasnosti je pre približne 40 obyvateľov. Poskytovanie opatrovateľskej služby je v časti vo vlastnej réžii mesta - 3 opatrovateľky - a v časti prostredníctvom Implementačnej agentúry MPSVaR v počte 10 opatrovateľiek. Z časového hľadiska sociálna služba je požadovaná od 4 do 7,5 hodín denne. Organizačne je sociálna služba zabezpečená s 13 opatrovateľkami, ktoré spĺňajú kvalifikačné predpoklady pre výkon opatrovateľskej služby (certifikát). Finančné podmienky sú zabezpečené z podielových daní mesta a z dotácie IA MPSVaR. Na rok 2020 sú vo výške 164 883 €.

Prevádzkové podmienky nie sú potrebné, nakoľko sociálna služba je poskytovaná u prijímateľa sociálnej služby.

Vlastná legislatíva na poskytovanie sociálnej služby v územnom obvode mesta Krompachy je vypracovaná a schválená obecným zastupiteľstvom – VZN č. 1/2017 o úhradách za poskytovanie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Krompachy.

Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy pod reg. č. 142/2010 – OSV/5.

Jedáleň pre dôchodcov – nie je, stravovanie v prípade potreby mestský úrad vie zabezpečiť od registrovaného dodávateľa stravy. Dotácia mesta na stravovanie je v závislosti od výšky dôchodku od 0,50 do 1,00 € denne na stravníka. Podmienky poskytovania finančného príspevku sú upravené v internom dokumente Zásady poskytovania finančného príspevku na stravovanie dôchodcov.

Mesto v súčasnosti nedopláca ekonomicky oprávnené náklady za obyvateľ mesta umiestneného v zariadení sociálnych služieb. V prípade potreby rozpočet mesta počíta so žiadostou od poskytovateľov sociálnych služieb a preto vyčlenilo 7 000 € na prípadné žiadosti.

Mesto má v pláne vybudovať ambulantnú sociálnu službu pre seniorov v dennom stacionári. V súčasnosti sa čaká na výzvu v operačnom programe.

Bezbariérovosť v meste je riešená čiastočne.

Identifikačné údaje a presný rozsah činností verejného poskytovateľa v územnom obvode mesta Krompachy sú uvedené v kapitole č. **9 Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode mesta**.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné :

V prípade potreby zabezpečiť opatrovateľskú službu.

V prípade potreby zabezpečiť pobytovú sociálnu službu.

V prípade potreby zabezpečiť stravovanie.

Treba preskúmať možnosti a potrebu poskytovanie ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári.

Na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácii treba vyriešiť bezbariérovosť v meste.

Priebežne monitorovať potreby seniorov (1x ročne prieskum).

NEZAMESTNANÍ A ZAMESTNANCI S NÍZSKYM VZDELANÍM

Identifikácia problémov

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou odborníkmi, ÚPSVaR

V spolupráci s ÚPSVaR Spišská Nová Ves, mesto v prípade potreby organizuje verejnoprospešné práce - Malé obecné služby. Vo väčšine prípadov sa jedná o najodkázanejšie skupiny občanov. Aktivačné práce sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Zároveň mesto podľa zákona 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení má možnosť uzatvárať Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb pre mesto s uchádzačmi o zamestnanie, ktorí nespĺňali podmienky na podpísanie dohody s ÚPSVaR. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stavajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotravávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce. Cieľom zámeru je zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku. Mesto má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej nûdzi zamestnať sa. Pre občana je to okrem finančného aj morálne ocenenie, že je užitočný a má možnosť zaradiť sa do kolektívu. Nezanedbateľná je aj možnosť vylepšiť si rodinný rozpočet. U dlhodobo nezamestnaných klesá s časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Podprogram Aktivačné služby – Malé obecné služby sa týka aktivít v meste, údržbu verejných priestranstiev, mestských budov, zberu separovaného odpadu v meste, prostredníctvom nezamestnaných občanov pracujúcich v meste v rámci aktivačných prác a zamestnaných v spolupráci s úradom práce. Momentálne táto činnosť na základe § 10 a § 12, § 52 je v prevádzke celkovo s 48 obyvateľmi mesta. Financie v prípade potreby sú zabezpečené z ÚPSVaR Spišská Nová Ves.

Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby splňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce – zákon o službách zamestnanosti č. 5/2004 Z.z..

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné :

Pomoc pri rekvalifikácii dlhodobo nezamestnaných.

DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy
- nevhodné trávenie voľného času
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima
- chýba miestna legislatíva

Mládež v meste je organizovaná, infraštruktúra na zabezpečenie činnosti voľného času sa nachádza v Dome kultúry v spolupráci s mestským úradom, športové ihriská a príroda okolo mesta. V meste je možnosť športového vyžitia mládeže na úrovni.

Hlavnou úlohou kultúrneho centra v meste Krompachy je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starat sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľno časové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva.

Výborná je vzájomná spolupráca mestského úradu mesta Krompachy so školami. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných mestom, napr. pre dôchodcov, pre matky na Deň matiek, rôzne slávnosti. Sú pre nich organizované fašiangový karneval, Deň detí, Mikuláš ... Mesto má vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín. Poskytovanie finančnej podpory pri stravovaní sociálne odkázaných detí v školskej jedálni v prípade potreby je riešené s prostredníctvom ÚPSVaR. Od 1.9.2020 podporu dostávajú predškoláci. Výška podpory je 1,20 € na stravníka denne. Podporu žiakom v základných školách v prípade potreby zabezpečuje vzdelávacie zariadenie.

Mesto nemá vypracované zásady poskytovania finančnej podpory pri narodení dieťaťa.

Mesto neposkytuje príspevok dobrým študentom. Na konci školského roka najlepší žiaci sú odmenení vecnými darmi v škole.

Sociálne služby vo vzťahu k predmetnej cielovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny, rodiny v kríze a mladých ľudí.

Ohrozená rodina – t.j. rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú. Najčastejšie ide o:

- neadekvátnie rodičovské postoje, hodnoty, vzory a zručnosti
- strata bývania, resp. rodina žije len v sociálnej ubytovni a nedisponuje priestormi vhodnými na bývanie
- užívanie alkoholu alebo iných návykových látok
- náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie
- upadanie prostredia, v ktorom rodina žije
- chudoba, sociálne vylúčenie

Pri ohrozenej rodine sa nemuselo nevyhnutne vyskytnúť problémové - neželané správanie, ktoré by priamo ohrozilo dieťa či iného člena rodiny.

Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v konečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu.

Mesto má v súčasnosti umiestnených 6 detí v centrách pre deti a rodinu (detský domov), prostredníctvom ÚPSVaR bolo uložených 7 výchovných opatrení – zanedbávania starostlivosti a ďalšie výchovné opatrenia prostredníctvom ÚPSVaR pre 19 detí. V reeducačnom zariadení nie sú umiestnené deti. Mesto má vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurateľy na sanáciu krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov detí – VZN č. 1/2020 o poskytovaní finančných príspevkov Mestom Krompachy na vykonanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurateľy.

Mesto poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. V zmysle zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, ktorý dal obciam a mestám nové kompetencie a povinnosti, je potrebné sa zaoberať predchádzaniu patologických javov. Úlohou mesta je ochrana detí pred týraním, zneužívaním a zanedbaním výchovy a výživy zo strany rodičov.

S nárastom počtu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rastie aj záujem rodičov integrovať svoje deti do bežných škôl a pre uľahčenie tohto procesu využívať aj podporu asistenta na vyučovaní. Z výsledkov prieskumu, ktorý uskutočnilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR) v roku 2015 vyplynulo, že učitelia i riaditelia škôl vidia najväčší prínos asistenta učiteľa v tom, že individuálnym prístupom pomáha v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu žiakom, ktorí majú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Tým pádom môžu byť aj žiaci s takýmito potrebami integrovaní do bežnej školy a môžu sa vzdelávať v hlavnom prúde vzdelávacieho procesu. Asistent učiteľa s pomocou špeciálneho pedagóga a školského psychológa pomáha skvalitňovať vyučovací proces žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním.

V súčasnosti vo výchovno-vzdelávacom procese integrácia žiakov prebieha s pomocou asistenta učiteľa pre deti so zdravotným znevýhodnením a zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Treba vypracovať a schváliť:

V prípade potreby Zásady poskytovania finančnej podpory novorodencom.

V prípade potreby upozorniť vzdelávacie zariadenie na potrebu asistenta pre skvalitnenia vyučovacieho procesu pre deti so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním.

V prípade potreby upozorniť vzdelávacie zariadenie na zabezpečenie dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením.

V prípade potreby zabezpečiť financie na školské potreby pre deti v hmotnej núdzi.

Priebežne monitorovať potreby rodín v riziku sociálneho vylúčenia (1x ročne prieskum).

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi a samosprávou
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- nie je vyriešená úplná bezbariérovosť v meste
- chýba miestna legislatíva
- chýba ambulantná sociálna služba v dennom stacionári

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrozené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z kriteriálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ľažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

V meste je registrovaná miestna organizácia postihnutých osôb. Finančná podpora mesta je na konkrétnu akciu organizovanú touto organizáciou.

Mesto prispieva na čiastočnú úhradu nákladov stravy pre seniorov a zdravotne postihnutých. Postup a podmienky podpory pri poskytovaní stravovania dôchodcom a zdravotne postihnutým občanom v meste sú v Zásadách poskytovania finančného príspevku na stravovanie dôchodcov. Výška podpory je v závislosti od výšky dôchodku od 0,50 € do 1, 00 € na stravnú jednotku.

Mesto prevádzkuje podpornú sociálnu službu v Práčovni pre klientov opatrovateľskej služby. Finančná podpora na prevádzku j vo výške 150 € ročne.

Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy pod reg. č. 142/2010 – OSV/5.

Ďalšia sociálna služba pre fyzické osoby ľažkým zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom je Požičiavanie pomôcok. Každoročne mesto rozširuje zoznam pomôcok, ktoré sú k dispozícii občanom. Postup a podmienky sú stanovené vo VZN č. 1/2017.

Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy pod reg. č. 142/2010 – OSV/5.

Identifikačné údaje a presný rozsah činností verejného poskytovateľa v územnom obvode mesta Krompachy sú uvedené v kapitole č. **9 Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode mesta.**

Bezbariérovosť v meste je riešená čiastočne.

Mesto má v pláne vybudovať ambulantnú sociálnu službu pre seniorov v dennom stacionári. V súčasnosti sa čaká na výzvu v operačnom programme.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

Treba preskúmať možnosť a potrebu poskytovania ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári.

V spolupráci s miestnou organizáciou zdravotne postihnutých a na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie treba vyriešiť bezbariérovosť v meste.

Priebežne monitorovať potreby zdravotne postihnutých (1x ročne prieskum).

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- informácie o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné
- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole
- pasivita občanov riešiť veci verejně
- vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaradujeme:

- občanov bez prístrešia
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví
- závislí občania
- rómska komunita

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inkluziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplyvajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Mesto v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Postup a podmienky na základe ktorých mesto Krompachy pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti rozhoduje o poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi a jednorazovej dávky sociálnej pomoci sú stanovené vo VZN č. 2/2009 o postupe a podmienkach pri poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi a jednorazovej dávky sociálnej pomoci mestom Krompachy. Každá žiadosť je posudzovaná osobitne. Zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodinách.

Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhladávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

Počet osôb sociálne odkázaných v meste a dôchodcovia s nízkymi príjmami je okolo 1 000, pre ktorých mesto zabezpečila v roku 2019 potravinovú pomoc.

Pre Rómsku komunitu v meste sú k dispozícii vybudované 2 Komunitné centrá /KC/.

Úlohou komunitného centra je účinne pomáhať sociálne sladším a neprispôsobivým občanom, osvojovať si správne návyky pre ďalšie uplatnenie v živote. Služba je poskytovaná fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorou je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotravávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generáčne reprodukovanej chudoby.

Charakteristika opatrenia pre marginalizovanú rómsku komunitu /MRK/:

- Vysoký počet nezamestnaných z radov MRK
- Vysoká miera odkázanosti na dávku v hmotnej núdzi u MRK
- Absencia pracovných a hygienických návykov
- Neefektívne využívanie voľného času v MRK

Uvedené skutočnosti poukazujú na potrebu venovať sa MRK systematicky a cielene - v rámci Komunitného centra v meste (v súlade s § 33 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách). Zriadením KC vznikol priestor na poskytovanie sociálnej pomoci počas dňa fyzickým osobám alebo rodinám, ktoré sú ohrozená sociálnym vylúčením, majú obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsob života.

V Komunitnom centre vznikol priestor aj na:

- poskytovanie sociálneho poradenstva,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
- preventívnu a osvetovú činnosť
- záujmovú činnosť
- poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi

Poskytovanie sociálnej služby je vo vlastnej rézií mesta ako i z prostriedkov Implementačnej agentúry MPSVaR. Z časového hľadiska sociálna služba je poskytovaná na dobu neurčitú. Finančné podmienky sú zabezpečené z podielových daní mesta a z dotácie IA MPSVaR. Na rok 2020 sú vo výške 61 855 €.

Prevádzkové podmienky sú určené a schválené RÚVZ Spišská Nová Ves.

Vlastná legislatíva na poskytovanie sociálnej služby v územnom obvode mesta Krompachy je vypracovaná a schválená obecným zastupiteľstvom – VZN č. 1/2017.

Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy pod reg. č. 142/2010 – OSV/5.

Mesto je zriaďovateľom rozpočtovej organizácie na zabezpečenie pobytovej sociálnej služby v Nocľahárni – ZSS „Maška“. Sociálna služba je poskytovaná občanom mesta v krízovej situácii na určitú dobu. Prevádzkové podmienky sú určené a schválené RÚVZ Spišská Nová Ves. Kapacita zariadenie je stanovená pre 7 klientov. Za chod zariadenia zodpovedá poverený odborný zamestnanec príslušného oddelenia Mestského úradu Krompachy. Prevádzku zabezpečujú traja zamestnanci, ktorí sú v tomto zariadení zamestnaní v rámci inštitútu „chránené pracovisko“.

Finančie sú zabezpečené z rozpočtu mesta. Výdavky na prevádzku sú vo výške 41 925 € ročne. Táto služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy pod reg. č. 142/2010 – OSV/5.

Identifikačné údaje a presný rozsah činností verejného poskytovateľa v územnom obvode mesta Krompachy sú uvedené v kapitole č. **9 Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode mesta**.

Mesto prevádzkuje sociálne služby krízovej intervencie - Terénnna sociálna práca vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje s 3 terénnymi sociálnymi pracovníkmi a 3 asistentami TSP. Finančné prostriedky na rok 2020 sú vo výške 113 000 €.

Od zahájenia činnosti mesto pozoruje pozitívne zmeny vo vzdelanostnej úrovni MRK a vo využití voľného času deti a mládeže. Kvôli týmto skutočnostiam bolo by vhodné zabezpečiť permanentné poskytovanie sociálnej služby v komunitnom centre spojenú s terénnou sociálnou prácou.

V územnom obvode mesta prevádzkuje neverejný poskytovateľ ambulantnú sociálnu službu v komunitnom centre. Sociálna služba je určená obyvateľom v krízovej situácii, rodiny s deťmi ako aj pre seniorom. Prevádzkovateľom je OZ Ľudia a perspektíva.

Identifikačné údaje a presný rozsah činností neverejného poskytovateľa v územnom obvode mesta Krompachy sú uvedené v kapitole č. **9 Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode mesta**.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

Preskúmať možnosť poskytovania permanentnej sociálnej služby v komunitnom centre spojenú s ďalšími sociálnymi službami krízovej intervencie.

V prípade aktuálnosti vybaviť potravinovú pomoc pre sociálne odkázaných a dôchodcom s nízkymi príjmami.

Priebežne monitorovať potreby obyvateľov sociálne odkázaných (1x ročne prieskum).

4. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Mesto Krompachy v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predprodukívneho len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva. Je potrebné počítať s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. V súčasnosti treba riešiť aj potreby MRK. Štatistické údaje nám ukazujú, že počet a podiel ľudí predprodukívnom veku každom roku prevyšuje počet i podiel poproduktívnych. Počet poproduktívneho obyvateľstva po klesaní prechádza do nárastu. V dohľadnej dobe podiel s predprodukívnym obyvateľstvom sa vyrovná.

Podľa údajov ŠÚ SR máme k dispozícii tieto údaje:

Počet obyvateľov	predprod. vek/%	produkívny vek/%	poproduk. vek/%	IS
2001/ 8 812	2 012/22,83%	5 688/64,55%	1 112/12,62%	55,27
2010/ 8 949	1 798/20,09%	5 729/64,02%	1 422/15,89%	79,08
2019/ 8 847	1 858/21,77%	5 324/59,50%	1 765/19,73%	95,00

Zdroj: sodb.infostat.sk

Ked' porovnáme % podiel rómskeho obyvateľstva v meste za posledné roky tak vidíme kolísavosť podielu. Kým ešte v roku 1991 bol podiel rómskeho etnika v meste 6,93 %, v roku 2001 bol podiel štatisticky vykázaný na úrovni 8,35. Pri sčítaní obyvateľstva v roku 2011 bol podiel vykázaný na úrovni 1,59 %, ale podľa metodiky spracovania demografických údajov v meste, odhad hovorí o 28,50 % podiele rómskeho etnika v meste. Pravdivý údaj zo strany rómskeho etnika, viac by pomohol pri riešení potrieb marginalizovanej rómskej komunity.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov mesta sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:
 - a) poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie
 - z dôvodu ľažkého zdravotného postihnutia
 - b) nepriaznivého zdravotného stavu
 - c) dovršenia dôchodkového veku
 - d) terénej sociálnej služby
- rozšírenie bytovej výstavby – podpora opráv existujúcich obydlí
- vyriešiť bezbariérovosť v meste
- zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v zariadení
- vypracovať a schváliť chýbajúcu miestnu legislatívu v oblasti sociálnych služieb
- zabezpečenie stravovania odkázaných osôb
- zabezpečenie opatrotovateľskej služby
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu
- podpora zabezpečenia poskytovania sociálnych služieb pre potreby mesta
- v prípade potreby zabezpečenie asistenta učiteľa pri integrácii detí v školskej výchove
- v prípade potreby zabezpečenie dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dietat'a ohrozeného sociálnym vylúčením
- zabezpečenie sociálnej služby v komunitnom centre
- sociálne služby krízovej intervencie a podporné služby pre MRK
- ambulantná sociálna služba v dennom stacionári

SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity
- pokoj vidieckeho prostredia
- existencia pedagogického dozoru v meste
- dobrá spolupráca samosprávy so školami
- asistent učiteľa v školskej výchove
- blízkosť turisticky atraktívneho miesta
- udržiavané staré zvyky a tradície mesta
- aktívne spoločenské organizácie
- existencia miestnej organizácie zdravotne postihnutých a seniorov
- priaznivý index starnutia
- existencia sociálneho zariadenia v meste
- poskytovanie finančného príspevku na stravovanie
- skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb
- sociálne služby pre MRK – komunitné centrum, TSP
- existencia zdravotnej infraštruktúry
- aktívna komisia pre veci sociálne - Komisia sociálna, zdravotná, bytová a pre rómsku komunitu pri MsŽ

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb
- migrácia mladej generácie
- nie je vyriešená bezbariérovosť v meste
- chýba ambulantná sociálna služba v dennom stacionári

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce
- preventívne programy pre občanov so závislostami
- v prípade potreby preventívne programy pre MRK
- v prípade potreby zabezpečiť finančie na školské potreby pre deti v hmotnej núdzi
- v prípade potreby zabezpečiť dotáciu z ÚPSVaR pri stravovaní sociálne odkázaných detí v školskej jedálni
- v prípade potreby zabezpečiť asistenta pre skvalitnenia vyučovacieho procesu pre deti so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním.

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií mesta, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity
- nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby
- neisté finančné zabezpečenie už prebiehajúcich aktivít
- hospodárska kríza
- zvyšovanie segregácie a chudoby

Vyhodnotenie pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stránky. Počet a hlavne pôsobenia slabých stránok je prevahe nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastáť negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napäťia v komunité mesta
- pokles súčasnej úrovne úž poskytovaných sociálnych služieb
- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány mesta a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti ...

5. Určenie cieľov a priorit rozvoja sociálnych služieb

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v meste, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátene prehodnotenia priorit obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb aby boli v súlade záujmom a potrebami cieľových skupín v komunite mesta.

5.1. Priority rozvoja sociálnych služieb v meste Krompachy

Priorita č. 1	Terénnna opatovateľská služba		
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zretelom na ich zotrvanie v domácom prostredí ➤ Aktivity smerujú k skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny a na zlepšenie medziľudských vzťahov. 		
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025		
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesto Krompachy ➤ Košický samosprávny kraj ➤ Registrovaný subjekt 			
Priorita č. 2	Sociálna služba vo vlastnom zariadení - Noclaháreň		
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zretelom na ich zotrvanie v komunite obce ➤ Aktivity smerujú k skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny. 		
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025		
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesto Krompachy ➤ Košický samosprávny kraj ➤ Registrovaný subjekt 			
Priorita č. 3	Sociálna služba v zariadení sociálnych služieb		
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie pobytovej sociálnej služby v registrovanom zariadení 		
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025		
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesto Krompachy ➤ Košický samosprávny kraj ➤ Registrovaný subjekt 			

Priorita č. 4	Stravovanie starších a odkázaných osôb			
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie možnosti stravovania ➤ Zabezpečenie finančnej podpory stravovania 			
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025			
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesto Krompachy ➤ Registrovaný subjekt ➤ ÚPSVaR Spišská Nová Ves 				
Priorita č. 5	Integrácia detí vo výchovno–vzdelávacom procese			
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Individuálny prístup pri integrácii detí vo vyučovacom procese so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním ➤ Zabezpečenie asistenta učiteľa 			
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025			
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesto Krompachy ➤ MŠ a ZŠ 				
Priorita č. 6	Spoločensky neprispôsobivé osoby			
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osobitný príjemca dávky ➤ Začlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb do spoločenského života 			
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025			
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesto Krompachy ➤ ÚPSVaR Spišská Nová Ves 				
Priorita č. 7	Vybudovanie bezbariérovosti v obci			
AKTIVITY	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Spracovanie výkresovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie) ➤ Vydanie stavebného povolenia <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Získanie zdrojov financovania ➤ Verejné obstarávanie podľa zákona č. 343/2015 o verejném obstarávaní ➤ Realizácia 			
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025			
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesto Krompachy ➤ MO Zdravotne postihnutých osôb ➤ MPSVaR ➤ Košický samosprávny kraj 				
Zodpovedná osoba				

Priorita č. 8	Legislatíva, Registrácia nových sociálnych služieb	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vypracovanie a schválenie VZN a zásady finančnej podpory v oblasti sociálnych služieb ➤ Novelizácia ➤ Registrácia sociálnych služieb na VÚC – podľa potreby – Ambulantná sociálna služba v dennom stacionári, Terénnna sociálna služba krízovej intervencie 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba	
➤ Mesto Krompachy ➤ Košický samosprávny kraj		
Zodpovedná osoba		
Priorita č. 9	Vytvorenie zariadenia sociálnych služieb Podpora poskytovania sociálnej služby pre potreby mesta	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spolupráca ➤ Podpora ➤ Zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba	
➤ Registrovaný subjekt ➤ Mesto Krompachy ➤ Košický samosprávny kraj		
Priorita č. 10	Komunitné centrum, Sociálne služby krízovej intervencie	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí ➤ Aktivity smerujú k skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny a na zlepšenie medziľudských vzťahov 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2021 – 2025	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zdroje financovania	
➤ Mesto Krompachy ➤ Registrovaný subjekt ➤ Košický samosprávny kraj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dotácie ➤ vlastné zdroje 	
Zodpovedná osoba		

6. Časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Krompachy úzko participuje na PHSR mesta Krompachy. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v meste.

Nakoľko finančné možnosti mesta v súčasnom programovom rozpočte sú ohraničené je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu na roky 2021 – 2023 (podľa komunitného plánu na roky 2021 – 2025). Určite nie je v možnostiach mesta realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac zdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanový Mestské zastupiteľstvo mesta Krompachy zodpovedné osoby a časový horizont realizácie podľa aktuálnosti, t.j. ako je to uvedené v predošej kapitole „*Priority rozvoja sociálnych služieb mesta...*“ v časti „*Časový horizont realizácie opatrenia*“.

6.1. Finančné podmienky obce na poskytovanie sociálnej služby

Určenie finančných zdrojov z rozpočtu mesta, rozpočtu vyššieho územného celku a rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity.

7. Spôsob vyhodnocovania komunitného plánu sociálnych služieb

Tento plán budú predstavitelia samosprávy a poverené osoby mestským zastupiteľstvom priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie, je záväzným pre tvorbu rozpočtu mesta a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu mesta. Komunitný plán sociálnych služieb mesta je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce, či majúce aktivity na území mesta, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor) a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Mestské zastupiteľstvo mesta Krompachy minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu mesta. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb mesta sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy mesta.

8. Podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj pri aktualizácii komunitného plánovania.

Účasť pri aktualizácii komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblast'
- ústne návrhy občanov – na mestskom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predloženom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasť obyvateľov mesta na verejnem zhromaždení.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority
- získanie finančných prostriedkov na konkrétnu potrebu
- nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb
- po uplynutí plánovaného obdobia.

9. Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode mesta

V súčasnosti mesto Krompachy poskytuje nasledovné sociálne služby:

IČO:00329282, reg. č. 142/2010-OSV/5

§ 24d Komunitné centrum

§ 25 Nocľaháreň, kapacita zariadenia pre 7 klientov, Stará Maša 606/1, Krompachy

§ 41 Opatrovateľská služba

§ 47 Požičiavanie pomôcok

§ 56 Denné centrum

§ 59 Práčovňa

Poskytované sociálne služby sú zapísané do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy a sú v súlade s potrebami a záujmom cieľových skupín v komunite mesta Krompachy, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb mesta Krompachy.

Sociálne služby krízovej intervencie

§ 24a Terénna sociálna práca

Poskytovaná sociálna služba nie je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, mestom Krompachy ale je v súlade s potrebami a záujmom cieľových skupín v komunite mesta Krompachy, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb mesta Krompachy.

Mesto v prípade potreby podporuje poskytovanie sociálnych služieb verejnými a neverejnými poskytovateľmi pre potreby mesta na základe zmluvy s poskytovateľom.

Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode mesta Krompachy:

Neverejný poskytovateľ: OZ Ľudia a perspektíva, Družstevná ulica 534/4, 053 42 Krompachy,
IČO: 35552051, reg. č. 282/2015-OSV

§ 24d Komunitné centrum

Poskytovaná sociálna služba je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja s neverejným poskytovateľom a v prípade potreby je v súlade s potrebami a záujmom cielových skupín v komunite mesta Krompachy, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb mesta Krompachy.

Mesto Krompachy v prípade potreby vydáva poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v § 25, § 35, § 36 a 40 na jeho žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb mesta, ak je to v súlade s potrebami a záujmom cielových skupín v komunite mesta Krompachy.

Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky ohľadne potrebných služieb v našej komunite, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii. Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Mesto preto musí využívať aj iné zdroje financovania.

Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život. Slúži ku cti obyvateľom obce, že sa snažia plniť vytýčené ciele i v čase hospodárskej krízy, keď prostriedky na ďalší rozvoj mesta zo štátneho rozpočtu boli značne obmedzené. Predsudky medzi obyvateľmi v meste nie sú také priepastné ako to poznáme v iných obciach. Už len preto si zaslúžia pozornosť a podporu štátnych orgánov na zlepšenie životných podmienok tunajších ľudí.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Krompachy pre roky 2021 – 2025 bol schválený Uznesením Mestského zastupiteľstva mesta Krompachy č. 25/B.17 dňa 24. februára 2021.

Ing. Iveta Rušinová, v.r
primátorka mesta